

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การทดลองที่ 1

5.1 วัตถุประสงค์และวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา (1) ข้อมูลโดยทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เบตง ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (2) รูปแบบและเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่เบตงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ (3) ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการเลี้ยงไก่เบตงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้พื้นที่ในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เป็นสถานที่วิจัย ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เป็นวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง ใช้การสัมภาษณ์เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์ได้เริ่มขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ 2543 และสิ้นสุดในเดือนเมษายน 2543

5.2 ย่อผลการวิจัย

5.2.1 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 40.2 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ราวสองในสามนับถือศาสนาพุทธ และที่เหลือนับถือศาสนาอิสลาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพการสมรสที่เป็นแบบแต่งงานและอยู่ด้วยกัน จำนวนบุตรเฉลี่ยเท่ากับ 2.9 คน ราวสองในสามมีสมาชิกในวัยฟุ้งฟิงที่เป็นเด็ก (ต่ำกว่า 15 ปี) และราวหนึ่งในสี่มีสมาชิกในวัยฟุ้งฟิงที่เป็นคนแก่ (มากกว่า 65 ปี)

เกษตรกรประกอบอาชีพหลักที่สำคัญ คือ การทำสวนยาง รับจ้างทั่วไป ทำสวนผลไม้ และเลี้ยงสัตว์ ราวสองในสามของเกษตรกรมีอาชีพรอง โดยอาชีพรองที่สำคัญคือ การเลี้ยงสัตว์ ดังมีรายงานของรายได้จากอาชีพหลักและอาชีพรองเท่ากับ 36,000 และ 7,200 บาทตามลำดับ มีมาตรฐานความเป็นอยู่และมีสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับปานกลาง เกษตรกรมีที่ดินขนาดเล็ก ค่ามีขยฐานเท่ากับ 12 ไร่ แต่เป็นที่ดินของตนเอง การเช่าที่ดินผู้อื่นมีน้อยมาก การใช้ที่ดินมีส่วนผสมผสานในหลายกิจกรรม คือ ทำนา ทำสวนยาง ทำสวนผลไม้ และเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เบตงในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่มีการหาข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตไก่เบตงในรูปตัวบุคคลจากเพื่อนบ้าน และปศุสัตว์อำเภอ และในรูปสื่อสารมวลชนจากเอกสารและสิ่งพิมพ์ และโทรทัศน์

5.2.2 การผลิตไก่เบตง

ก่อนการเลี้ยงไก่เบตง เกษตรกรส่วนใหญ่เคยเลี้ยงไก่ชนิดอื่นมาก่อน เช่น ไก่พื้นเมือง ไก่กระทาง และไก่ค้อล่อน เป็นต้น จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงไก่เบตงมีเป็นจำนวนมากในช่วงปี 2541-2543 เหตุผลที่สำคัญของการเลี้ยงไก่เบตงก็เพื่อการบริโภค การค้า และชอบ เกษตรกรมักขายไก่ให้กับพ่อค้าในท้องถิ่นและเพื่อนบ้าน โดยได้ราคาที่เป็นธรรมและมีความพึงพอใจในราคาที่ขายได้

การเลี้ยงส่วนใหญ่จะเป็นการผสมผสานการใช้เศษอาหารเหลือและผัก รำและปลายข้าวกับอาหารสำเร็จรูป โดยการเลี้ยงจะมีเล้าอยู่นอกบ้านมีการขังไก่ในคอกและปล่อยบ้างเมื่อไก่มีอาการเจ็บป่วย เกษตรกรส่วนใหญ่มักรักษาเอง และปรึกษาเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ การตายของสัตว์มักเกิดจากการเติบโต เมื่อสัตว์ตายเกษตรกรจะเผาโดยช่วงที่เป็นโรคมักเกิดกับลูกสัตว์และสัตว์รุ่น ราวสองในสามของเกษตรกรมีการทำวัคซีนให้สัตว์โดยได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรมปศุสัตว์ ราวครึ่งหนึ่งของเกษตรกรมีการคัดเลือกพันธุ์ โดยเลือกตัวเมียที่มีขนาดใหญ่ การผสมพันธุ์ยังมีน้อยมาก โดยมักให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ช่วยผสมพันธุ์ให้ ส่วนใหญ่เกษตรกรมักปล่อยให้ผสมพันธุ์เองตามธรรมชาติ เกษตรกรได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐในรูปของพันธุ์สัตว์และวัคซีน และการป้องกันโรค เกษตรกรเพียงส่วนน้อยเคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เบตง ขณะที่ส่วนใหญ่ไม่ทราบเกี่ยวกับการให้บริการและมีความประสงค์จะเข้าร่วมโครงการ โดยหัวข้อที่สนใจเกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคและการทำวัคซีน และการคัดเลือกและการผสมพันธุ์

5.2.3 ปัญหาและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตไก่เบตง

ปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับการผลิตไก่เบตง ได้แก่ ขาดความรู้เกี่ยวกับโรคและการป้องกันและการคัดเลือกและการผสมพันธุ์ ต้นทุนอาหารสัตว์และโรงเรือนสูง และปัญหาโรคระบาดส่วนปัญหาที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อการผลิตไก่เบตง ได้แก่ การขาดแคลนต้นทุน และความไม่แน่นอนของตลาด เกษตรกรมีข้อคิดเห็นว่าข้อดีของไก่เบตง คือ โตเร็ว ขายได้ดี และรสชาติเหมาะแก่การบริโภค ส่วนข้อเสียนั้น ได้แก่ เลี้ยงดูยาก ไม่ทนต่อสภาพแวดล้อม (ฝน) และพ่อแม่พันธุ์มักมีราคาแพง ส่วนใหญ่ยังเชื่อว่าในอนาคตการตลาดจะดีขึ้นกว่านี้ แต่ทั้งนี้ก็ยังต้องขึ้นกับฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศด้วย

5.2.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการเทคโนโลยีเกี่ยวกับการผลิตไก่เบตง

จากการทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการเทคโนโลยีเกี่ยวกับการผลิตไก่เบตง

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. เกษตรกรได้มีการเพิ่มจำนวนมากขึ้นในการเลี้ยงไก่เบตงในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา การเลี้ยงไก่เบตงยังมีข้อจำกัด เนื่องจากมีเกษตรกรน้อยรายที่ได้รับการฝึกอบรมทางวิชาการอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ ส่วนใหญ่ของเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับไก่เบตงในระดับปานกลาง หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดการฝึกอบรมการเลี้ยงดังกล่าวก็จะเป็นการช่วยให้การเลี้ยงไก่เบตงเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว

2. เกษตรกรได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐค่อนข้างจะมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของพันธุ์สัตว์และวัคซีน ขณะเดียวกันเกษตรกรก็มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ในเรื่องของการคัดเลือกและการผสมพันธุ์ และการป้องกันโรคระบาดและการทำวัคซีน ดังนั้นการฝึกอบรมเกษตรกรควรให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง

3. ไก่เบตงโตเร็วและรสชาติดีจึงเป็นที่ต้องการของตลาด นอกจากนี้เกษตรกรยังขายได้ราคาที่เป็นธรรมและมีความพึงพอใจในราคาที่ได้รับจากการขาย การส่งเสริมการเลี้ยงอย่างจริงจังจะเป็นหลักประกันเกี่ยวกับตลาดได้เป็นอย่างดีเนื่องจากเกษตรกรส่วนหนึ่งได้ระบุว่าตลาดไม่มีความแน่นอน

4. ไก่เบตงคงค่อนข้างมีปัญหาเกี่ยวกับอากาศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงฝนตกชุก และพื้นที่ที่เป็นดินทรายเปียกและอยู่ตลอดเวลา ไก่เบตงจะป่วยเป็นโรคได้ง่าย เกษตรกรจะต้องเฝ้าระวังปัญหานี้อย่างใกล้ชิด เพราะมีฉะนั้นแล้ว หากไก่ตายลงเป็นจำนวนมากอาจเกิดการขาดทุนได้

5. พ่อแม่พันธุ์ไก่เบตงยังมีราคาแพง (200 บาทต่อตัว) การส่งเสริมการเลี้ยง นำที่จะคัดเลือกเกษตรกรส่วนหนึ่งทำหน้าที่เลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ โดยเฉพาะเพื่อการขยายพันธุ์ เพื่อที่จะได้ลูกไก่ที่มีคุณภาพและมีราคาถูก การเชื่อมโยงการเลี้ยงที่เป็นแบบเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์และเลี้ยงเป็นไก่ขุนเพื่อการบริโภค จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและจะเป็นผลดีต่อเกษตรกรผู้เลี้ยง

6. การรวมกลุ่มกันขายจะเป็นหลักประกันที่ดีเกี่ยวกับราคาแต่เกษตรกรมักจะขายเอง ถึงแม้จะได้ราคาที่เป็นธรรมก็ตาม หากรวมกลุ่มได้ก็จะเป็นวิธีการหนึ่งในเรื่องของการลดต้นทุนอาหารสำเร็จรูปได้ โดยกลุ่มอาจซื้อวัตถุดิบต่างๆ ในปริมาณที่มาก จัดการผสมเป็นอาหารสำเร็จรูป และขายให้กับสมาชิกในราคาที่ถูกลงไป ดังจะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนหนึ่งได้ระบุว่าต้นทุนอาหารสัตว์ค่อนข้างสูง

5.4 ข้อจำกัดในการวิจัยและข้อเสนอแนะต่อการวิจัยในอนาคต

การวิจัยนี้เป็นการติดตามข้อมูลเบื้องต้น (fact finding) อาจมีข้อจำกัดอยู่บ้างในเรื่องของการให้ตัวเลขของเกษตรกร ในส่วนของรายได้และรายจ่ายของเกษตรกร ซึ่งจะได้ตัวเลขที่ถูกต้องและแม่นยำคงเป็นไปได้ แต่ได้ใช้การประมาณการที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แต่ภาพรวมของการเลี้ยงไก่เบตงของเกษตรกรก็มีลักษณะเป็นรูปธรรมที่ค่อนข้างชัดเจน การวิจัยต่อไปที่จะขึ้นและเชื่อมโยงกับงานวิจัยนี้คงมีเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการตลาด (marketing channels) การวิเคราะห์ต้นทุนในการเลี้ยง และการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับปริมาณที่จะสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก

การทดลองที่ 2

5.2.1 ย่อผลการวิจัย

จากการศึกษาการกระจายของประชากร และลักษณะประจำพันธุ์ พบว่าไก่เบตงเป็นไก่พื้นเมืองที่นิยมเลี้ยงกันแพร่หลายใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะที่จังหวัดยะลา มีแหล่งกำเนิดจากอำเภอเบตง มีการเลี้ยงกันมากที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ตัวผู้และตัวเมียมีน้ำหนักเมื่อโตเต็มที่ 2.11-2.35 และ 1.69-1.78 กิโลกรัม มีเปอร์เซ็นต์ซากอ่อน 82.07 และ 78.77 ตามลำดับ เพศเมียเริ่มให้ไข่เมื่ออายุ 23 สัปดาห์ ให้ไข่ 13 ฟอง/ชุด มีน้ำหนักไข่ 47.77 กรัม/ฟอง ไข่แดงมีสีแดงเข้ม (9.53) ส่วนลักษณะสีขนไก่เบตงมีขนปกคลุมสีเหลืองอ่อน และขนงอกช้าเมื่ออายุ 4 สัปดาห์ มีขน primary และ secondary น้อยมากและมีลักษณะสั้นแคบกว่าไก่พื้นเมือง เมื่อโตเป็นหนุ่มสาวไม่มีการพัฒนาของขนหาง มีเฉพาะขนปีกรอง 4-8 ขน ส่วนตัวผู้จะมีขนสร้อยสีเหลืองแดง ซึ่งลักษณะประจำพันธุ์ในการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับที่เขยรายงานมา

5.2.2 ข้อเสนอแนะ

ไก่เบตงโตเร็วและรสชาติดีจึงเป็นที่ต้องการของตลาด นอกจากนี้เกษตรกรยังขายได้ราคาที่เป็นธรรมและมีความพึงพอใจในราคาที่ได้รับการขาย ควรที่จะได้มีการส่งเสริมการเลี้ยงอย่างจริงจัง แต่ยังคงขาดข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพันธุ์ การปรับปรุงพันธุ์ และคัดเลือกพันธุ์ อาหารและการให้อาหารที่เหมาะสม การจัดการ การป้องกันโรค และคุณภาพซาก ซึ่งควรจะได้มีการศึกษาต่อไปในอนาคต